

7.13 Duchovné dedičstvo Ľudovíta zo Saska

Krátky životopis slávneho kazateľa

v nekrológu provincie Tirolsko-Bavorsko v r. 1608

Nekrológ tirolsko-bavorskej provincie venuje vlastnú krátku biografiu jednému z najvýraznejších raných kapucínov nemecky hovoriacej oblasti. Zachytáva neobyčajnú životnú cestu rodeného luterána, ktorý v mladom veku prichádza z Nemecka do Talianska, študuje v Bologni právo na najlepšej právnickej vysokej škole tej doby, jezuiti ho získavajú pre katolícku vieru a ako skvelý kapucínsky kazateľ potom pripravuje v mladých provinciách severne od Álp založenie viacerých kláštorov.

Dlhší vnútorný proces smerujúci ku konvertovaniu v ňom dozreje v jednej hroznej búrke na mori. Radikálny mladý muž sa hneď rozhodne vstúpiť do nejakého rádu – a chce si vybrať ten najprísnejší. Jeho názor sa potom zhoduje s dojmom ľudu v mnohých oblastiach nemecky hovoriaceho kraja (viď vyššie): žiadny iný katolícky rád sa nepribližuje prísnemu spôsobu života ako rád nemajetných, potulne kázucich a žobravých kapucínov. Ľudovítova rozmanitá činnosť smerom k posilneniu katolíckeho obyvateľstva a obráteniu „heretikov“ takto reprezentuje typ ľudového kazateľa, ktorý prináša do miest a obcí katolícku obnovu a protireformáciu a ovplyvňuje Cirkev v období baroka – ako ukazujú aj prvé verejné a zmysly potešujúce formy zbožnosti, ktoré zavádza v Augsburgu.¹

10041 Po piatich menovaných (bratoch) nasleduje ako šiesty p. Ľudovít zo Saska. Pochádzal z heretického domu rodičov, avšak jeho rodičia boli vznešeného pôvodu. Jeho otec patrila k všade váženej rodine Einsiedl a bol, ako podaktorí vedia, veľkým kancelárom Saska; matka pochádzala z rodiny von Pflug.² Ako mladý muž sa zdržiaval kvôli štúdiu v Taliansku a často tam mal skúsenosť vnútorných Božích vnuknutí. Preto mal prestúpiť zo svojej luteránskej viery na katolícku. Stále sa však týmto vnuknutiam vyhýbal alebo, keď mal potom vôľu pretaviť ich do skutkov, rozhodnutie znovu a znovu odsúval.

Keď napokon nastúpil v Janove na loď, aby šiel cestou po mori do Ríma, stalo sa tu, že sa zrazu rozpútala nijako nepredvídateľná búrka a prerástla do takého orkánu, že všetci pasažieri museli počítať s najväčším ohrozením ich života, ak nie aj s istou záhubou. V tejto kritickej situácii premýšľal, čo všetko mal v živote vykonať. Bol preniknutý pochybnosťami a strachmi a neprestajne ním lomcovali výčitky svedomia, prečo už neprijal katolícku vieru. Preto sa teraz pevne rozhodol a sľúbil Bohu, že v prípade nedotknutého vyviaznutia z terajšieho nebezpečenstva, bezodkladne uskutoční to, čo doteraz z ľahkomyselnosti zas a zas odsúval. A k sľubu, že sa chce stať katolíkom,

¹ Originálny text v latinčine sa nachádza v Mortuale Tyrolis Bavaricae Provinciae. Hoc est omnia nomina Fratrum minorum Capucinatorum qui ex Provincia SS. Sacramenti obiere eo prorsus ordine, quo defuncti sunt, 3. Porov. kópiu v IFrati Cappuccini. 4,1209-1214. Tento prameň preložil do nemčiny Othmar Noggler z bavorskej provincie.

² Narodil sa okolo r. 1554 v Drážďanoch ako syn Georga Haubolda, baróna z Einsiedlu a kancelára vojvodu. Jeho matka je šľachtičná von Pflugk.

pripojil ešte sľub, že sa vraj navyše celkom rozhodne upíše tomu rádu, ktorý v Cirkvi rozpozná ako ten najprísnejší.

10042 Potom čo urobil tento sľub, podarilo sa mu ako jedinému spolu s jednou ženskou (dovtedy pochybnej povesti) šťastne doraziť do prístavu, zatiaľ čo sa všetci ostatní pasažieri bez výnimky utopili. Ale na svoj sľub nezabudol. Len čo dorazil do Ríma, začal sa bez meškania zanietene vypytovať, ktorí rehoľníci vraj predstihnú tých druhých v prísnom spôsobe života. A keď bol niekoľkými z nich nasmerovaný na tamojší kláštor otcov kapucínov, vybral sa k nim na cestu. Zaklope a informuje sa, kde je gvardián alebo predstavený domu; že s ním potrebuje niečo prejednať, čo nestrpí odklad. Potom čo bol tento privolaný a prišiel, dlho mu rozprával o svojej záležitosti so všetkým čo a ako, ktorá sa mu podivuhodným spôsobom prihodila. Zároveň mu postupne vyjavil sľub, ktorý dal Bohu. Teraz si vraj želá byť hlbšie vovedený do článkov viery a konečne verný svojmu sľubu stať sa kapucínom. Jedine o toto neoblomne prosil vo všetkej pokore. (...)

Brat Ľudovít je poslaný do noviciátu³ a po jeho ukončení tam aj skladá sľuby. Potom sa venuje vedeckým štúdiám. Ukončuje ich ako vynikajúci a veľkolepý kazateľ, až sa Nemecku vtedy zdalo, že nemá žiadneho iného, s ktorým by ho bolo mohlo porovnať. Svojím talentom celkom obzvlášť vynikol pri obráteniach heretikov. Keď svätý Karol Boromejský vo funkcii milánskeho kardinála poslal otcov kapucínov do Švajčiarska, bol páter Ľudovít, ktorý sa zatiaľ stal kňazom a kazateľom, medzi nimi ten najvýznamnejší.⁴ Po mnohé roky kázal v tejto oblasti Božie slovo s veľkou chválou a za potlesku ľudu, a to vo veľkej biede: v zime totiž často putoval po pás v snehu a to čiastočne bez obuvi od mesta k mestu cez sneh, ľad a potoky.⁵ Toto všetko však kvôli svojej horlivosti za duše nepokladal za nič a rád znášal všetky príkoria. Takto tam vďaka svojej neúnavnej horlivosti obrátil na katolícku vieru mnohých heretikov a Švajčiari ho právom nazývajú až do dnešného dňa svojim apoštolom (...)

10043 Zo Švajčiarska prišiel do našej Tirolskej provincie.⁶ Jeho presťahovanie presadila najjasnejšia arcivojvodkyňa Anna, zosnulá manželka najjasnejšieho arcivojvodu Ferdinanda, po dlho pretrvávajúcom nátlaku.⁷ Na naliehanie najjasnejšieho vojvodu Ferdinanda, ktorý dodnes drží cisárske žezlo najchvályhodnejším spôsobom,⁸ a na žiadosť jeho najjasnejšej matky bol potom odtiaľto poslaný pápežom do Grazu, kde svojimi ohnivými kázňami veľa dosiahol u heretikov.⁹ Potom bol odvolaný do tohto

³ Obliečka sa uskutočnila v Ríme 19. augusta 1580, nasledoval noviciát v Janove. O Ľudovítovi zo Saska: LThK 6, Freiburg 1997,1103; Aloisius SCHEIWILER, P. Ľudovít zo Saska. Príspevok k protireformácii vo Švajčiarsku, v ZSKG (1916) 241-274.

⁴ Ľudovít prešiel v auguste 1584 cez Alpy a svoje teologické štúdium dokončil v Luzerne. V r. 1586 bol vysvätený za kňaza, pôsobil na mnohých miestach vznikajúcej Švajčiarskej provincie ako potulný, mestský a trhový kazateľ: v januári 1587 v Appenzelli, kde je v r. 1587 aj superiorom a v r. 1588-91 prvým gvardiánom. Potom odišiel do švajčiarskeho snemového mesta Baden, kde sa stáva taktiež gvardiánom nového kláštora (1591-96). Odtiaľto podniká kazateľské cesty cez južné Nemecko, kde obráti na starú vieru aj Jakuba III. von Baden-Hachbergu.

⁵ Porov. správu o jeho misii v Appenzelli: vid' vyššie dok. 7.8.

⁶ Zmena provincie spadá azda do roku 1596.

⁷ Arcivojvodkyňa Anna Katharina z Tirolska.

⁸ Kronika podáva správu v obzretí sa späť: Arcivojvoda, syn Karola zo Štajerska, je v r. 1617 korunovaný za cisára a vládne ako Ferdinand II. počas tridsaťročnej vojny do r. 1637.

⁹ Jeho príchod do Grazu pripadá, potom čo bol gvardiánom, kazateľom a novicmajstrom na Inne, na rok 1600.

mesta na pokornú žiadosť najctihodnejšieho a najosvietenejšieho pána Heinricha, biskupa Augsburgu,¹⁰ a taktiež dôrazne na prosby pánov veľkoobchodníkov Fuggerovcov. V Augsburgu mohol hlásaním Slova Božieho vykonať veľa dobrého. Pri výkone úradu kazateľa zaujal ako prvý z nášho rádu slávnu kazateľnicu Regulovaných kanonikov svätého Augustína v kostole Svätého kríža. Po ňom ako následníci preberali túto kazateľnicu až do dnešného dňa viacerí kazatelia (...).¹¹

Páter Ľudovít bol aj jedným z dôvodov, aby nám páni Fuggerovci vybudovali v Augsburgu kláštor úplne na svoje vlastné náklady. Založil tu aj bratstvo Corpus Christi a viedol slávnostnú procesiu na Veľký piatok, ktorá je ešte dnes pozoruhodná a významná, predovšetkým pre mnohé obrazy. Pred príchodom pátra Ľudovíta boli katolíci skutočnými strachopudmi a neodvážili sa nabráť odvalu a usporiadať nejakú verejnú procesiu. Dokonca pri úplne prvej procesii – usporiadal ju páter Ľudovít a bola už skoro zostavená, že sa mala dať už len do pohybu – nechceli ľudia jednoducho vyjsť na ulicu. Zašlo to tak ďaleko, že ich musel svojou palicou a silnými údermi prinútiť k tomu, aby vyšli von. Potom čo táto prvá procesia prebehla chvályhodným spôsobom a tiež bez jediného náznaku neprijemností zo strany bludárov, nehanbili sa v nasledujúcich rokoch usporiadať procesie postupne na všetkých uliciach a námestiach a nebojácne ich vykonávať. A tak je to ešte aj dnes.

Čo sa teraz týka života a zmeny života pátra Ľudovíta, tak sa dá povedať: bol nanajvýš horlivý v dodržiavaní svojich svätých sľubov, veľmi pokorný, nadmieru prívetivý, obľúbený u všetkých, vo svojich vyjadreniach zameraný úplne duchovne, tiež veľmi uvážlivý vo svojom úsudku. Mnoho kniežat s veľkou autoritou sa k svojej spokojnosti nechalo viesť jeho radou. Zvlášť veľkú záľubu mal pre podradné práce. Aj keď zastával úrad gvardiána a úrad tak významného kazateľa a zároveň bol zamestnaný i zaťažovaný rozmanitými a dôležitými záležitosťami, nechcel napriek tomu v ráde zanechať bežné jednoduché a obyčajné práce. Takými jednoduchými prácami boli umývanie tanierov a iného riadu, zhotovovanie nohavíc, zaobstarávanie habitov v komunite a ešte mnohé podobné starosti. Tieto práce robil naozaj často; novicmajstri často poukazovali novicom na jeho príklad (...).

Toto vskutku veľké svetlo Cirkvi a nášho rádu zhaslo 4. augusta roku 1608 v konvente bratov v Augsburgu. A keďže ešte počas života prosil z pokory o pochovanie do zeme, bol po smrti podľa želania pochovaný na cintoríne spolu s ostatnými bratmi.

¹⁰ O kniežacom biskupovi Heinrichovi z Knöringenu: Erwin GATZ (Hg.), Biskupi Svätej rímskej ríše 1448 až 1648, Berlín 1996, 372-373.

¹¹ Ľudovítov príchod do Augsburgu pripadá na júl 1601. Tu zreformoval kláštor augustiniánskych chórových mníchov.